

Rönty Osmo, Hörman Ari, Kallio Matias,
Ratasvuori Heta

28.10.2024

Maatalous- ja kalastusneuvoston 21.-22.10.2024 neuvostoraportti

Kokous

Maatalous- ja kalastusneuvosto 21.-22.10.2024

Neuvosto saavutti sovun Itämeren kalastusmahdollisuuksien vahvistamisesta vuodeksi 2025 ja kävi keskustelun EU:n kannasta tulevassa Kansainvälinen Atlantin tonnikalojen suojelukomission (ICCAT) vuosikokouksessa.

Puheenjohtajavaltio ei saavuttanut tavoitettaan muodostaa neuvoston päätelmät vuoden 2027 jälkeisestä yhteisestä maatalouspolitiikasta. Vaikein ongelma keskustelussa koski sitä, mitä suorien tukien jakautumisesta jäsenvaltioiden kesken kirjaataan tekstiin. Puheenjohtajan päätelmiä tuki 26 jäsenvaltiota ja neuvoston pöytäkirjaan liitetään useita lausumia.

Neuvoston keskustelussa EU:n elintarvikeketjun kohtaamista haasteista nousivat esille paitsi eläintaudit ja kasvintuhoojat, myös elintarvikemerkinnät, rokotukset, uudet innovaatiot sekä vaihtoehtoisten ja biologisten kasvinsuojeluaineiden kehittäminen.

Maatalouskomissaari Wojciechowski kertoi jäsenvaltioille maataloustuotteiden kansainvälisen kaupan tilanteen kehityksestä. EU:n vienti vetää hyvin ja nettovienti-asema on merkittävä. Komissio sai laajaa tukea toimilleen kauppakiistassa Kiinan kanssa. EU:n ja Ukrainan välisistä kauppaneuvotteluista toivottiin aktiivista vuoropuhelua jäsenvaltioiden kanssa. Moni maatalousministeri osoitti huolta Mercosur-sopimuksen neuvotteluja kohtaan.

Asialistalla oli lisäksi useita muita asioita. Niiden yhteydessä maatalouskomissaari esitteli tuoretta komission ehdotusta, jolla mahdollistetaan tuen myöntäminen luonnonkatastrofeista kärsineille jäsenvaltioille vuosien 2021-2022 niillä käyttämättömiksi jäävistä maaseudun kehittämisvaroista.

21.10.2024

1. Esityslistan hyväksyminen

Esityslista hyväksyttiin asiakirjan 14270/24 mukaisesti.

2. A-kohtien hyväksyminen

- a) Muiden kuin lainsäädäntöasioiden luettelo

A-kohdat hyväksyttiin asiakirjan 14561/24 mukaisesti.

- b) Lainsäädäntöasioiden luettelo

A-kohdat hyväksyttiin asiakirjan 14587/24 mukaisesti.

3. Neuvoston asetus Itämeren kalastusmahdollisuuksien vahvistamisesta vuodeksi 2025 (Komission ehdotama oikeusperusta: SEUT 43 artiklan 3 kohta) (13902/24, 12844/24 + COR 1 + ADD 1+ ADD 1 COR 1) (Ratas-vuori)

Poliittinen yhteisymmärrys

Komissio antoi ehdotuksensa Itämeren kalastusmahdollisuuksista elokuun lopulla, jonka jälkeen asiaa on käsitelty asiantuntijatasolla. Puheenjohtaja kiitti valtuuskuntia tähän mennessä tehdystä työstä ja muistutti, että vuoden 2024 asetuksen muuttaminen harmaaturskan kiintiön osalta liittyy myös tähän pakettiin. Puheenjohtaja iloitsi Itämeren jäsenvaltioiden BALTFISH-kokoonpanossa saavutetusta kompromissiehdotuksesta. Saksa toimi tänä vuonna BALTFISHin puheenjohtajana.

Komissaari Wojciechowski huomautti puheessaan, että BALTFISH-kompromissiehdotus poikkesi komission ehdotuksesta monen kannan osalta. Itämeren heikon tilanteen vuoksi Euroopan unionin lainsäädäntö tulisi panna täytäntöön täysimittaisesti. Komissaari huomautti Itämeren tarvitsevan laajamittaista apua ja innovatiivisia hankkeita ja totesi jäsenvaltioiden tekevän jo paljon töitä muun muassa typen ja fosforin imeyttämisessä. Hankkeille komissaari takasi rahoitusta Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta ja muista rahoitusvälineistä. Komissaari nosti esille laivaston energiatehokkuuden parantamisen tarkeyden ja tarpeen hyväksyä lisätoimia muun muassa Pohjanlahden silakalle. Komissaari huomautti, että rakenteelliset ongelmat ja korkeammat kiintiöt eivät johda parempaan kannattavuuteen. Komissaari puhui saaliiden väärinraportoinnin vaikutuksista sekä juridisesta kehyksestä, jonka puitteissa kalastusmahdollisuuksia asetetaan. Merkittävimmät näkemyserot komission ja BALTFISHin välillä liittyivät Itämeren monivuotisen hoitosuunnitelman ja tammikuussa tulleen tuomioistuimen päätöksen tulkintaan erityisesti läntisen silakan ja kilohailin kiintiöiden osalta, turskan sivusaaliskiintiön osalta sekä lohen vapaa-ajankalastuksen osalta. Komissio ehdotti viime lokakuussa lainsäädännön tarkastelemista joustavuuden lisäämiseksi mutta parlamentti on päättänyt, ettei se jatka asian käsittelyä. Komissaari huomautti Venäjän ylikalastavan Itämerellä. Komissio on valmis ehdottamaan toimenpiteitä Venäläisten kalatuotteidentuonnin rajoittamiselle, jos neuvostossa löytyy konsensus asialle. Lopuksi komissaari toi vielä esille Euroopan meri- ja kalatalousrahaston tarjoavan ratkaisuja kalastuksen keskeyttämiselle ja toiminnan monipuolistamiselle. Komissaari korosti puheessaan pitkän tähtäimen ratkaisuja.

Itämeren jäsenvaltiot toivat neuvostossa esille joitakin omia prioriteettejaan ja tukivat BALTFISHissa saavutettua kokonaisratkaisua. Myös Suomi käytti lyhyen puheenvuoron tukien BALTFISHia. Myös muutama Itämeren ulkopuolinen jäsenvaltio piti puheenvuoron painottaen sosioekonomisten lähtökohtien huomioimisen tarkeyttä.

Seuraavana päivänä kokoonnuttiin pitkällisten neuvottelujen jälkeen hyväksymään puheenjohtajan kompromissi. Komissaari piti vielä puheenvuoron tuoden esille vaikeudet tulkita Itämeren monivuotista suunnitelmaa ja tuomioistuimen päätöstä. Komissio piti omaa linjaansa kilohailin kiintiöstä parempana ja halusi ilmaista huolensa tämän osalta.

Neuvosto saavutti yksimielisen poliittisen yhteisymmärryksen. Puheenjohtaja piti ratkaisua tasapainoisena ja piti kompromissin kannalta oleellisena sitä, että kaikki puhaltavat yhteen hiileen. Myös Saksa kiitti kaikkien valtuuskuntien osallistumista neuvotteluihin.

4. ICCAT:n vuosikokous (Limassol, Kypros, 11.–18. marraskuuta 2024) (13800/24) (Ratasvuori)

Keskustelu

Kansainvälinen Atlantin tonnikalojen suojelukomissio (ICCAT) pitää vuosikokouksensa 11.– 18. marraskuuta 2024 Limassolissa Kyproksella. Ministerit pääsivät esittämään painopisteitään EU:n kannaksi.

Komissaari kommentoi, että kyseessä on yksi tärkeimmistä kalastusjärjestöistä. Komission painopisteitä on muun muassa edistää trooppisten tonnikalojen hallinnointisuunnitelmia, kehittää laivastojen valvontaa, hyväksyä hallinnointisuunnitelma miekkakalalle ja jatkaa haikalojen suojelu- ja hallinnointitoimia. Komissaari toi esille, että itäisen tonnikalan elpyminen on menestystarina ja toivoi tiukempaa puitteistoa läntiselle tonnikalalle. Komissaari painotti myös sääntöjen tiukkaa toimeenpanoa.

Suurin osa puheenvuoron pitäneistä 11:sta jäsenvaltiosta tuki komission asiakirjaa yleisellä tasolla. Suurin osat jäsenvaltioista kannatti pyyntimäärien tarkastelua mutta vastusti kiintiöiden jakoperusteiden muuttamista. Puheenvuoroissa nousi esille se, että kolmannet maat eivät välttämättä noudata sääntöjä samalla tiukkuudella ja komission toivottiin tekevän asialle jotain. Muutama jäsenvaltio piti tärkeänä sosioekonomisten näkökulmien huomioimista.

Neuvosto pani merkille jäsenvaltioiden esittämät prioriteetit.

5. Päätelmät viljelijäpainotteisesta vuoden 2027 jälkeisestä yhteisestä maatalouspolitiikasta (14470/24) (Rönty)

Hyväksyminen

Puheenjohtaja totesi, että päätelmiä on valmisteltu maatalouden erityiskomiteassa syyskuun epävirallisesta maatalousministerikokouksesta alkaen. Päätelmäluonnoksesta asiakirjassa 14470/24 on pyritty saamaan tasa-painoinen. Päätelmäluonnoksesta käytiin 21.-22.10. yhteensä kolme keskustelukierrosta.

Ensimmäinen keskustelukierros 21.10.2024

Pöydälle jaetussa asiakirjassa päätelmätekstiin tekstiin lisättiin kaksi kohtaa, joissa molemmissa todetaan, etteivät päätelmät ennako i rahoituskehyksistä käytävää keskustelua. Ensimmäisessä (kohta 2a) korostetaan lisäksi rahoituskehysten tärkeyttä maatalouden ja maaseudun kehittämisen kannalta ja toisessa (kohta 11a) todetaan lisäksi erillisten, YMP:lle kohdennettujen ja asianmukaisten resurssien tarve, jotta YMP voi vastata moninaisiin tavoitteisiinsa sekä se, että YMP:n tuen ja erityisesti suoran tuen reilu jakautuminen jäsenmaiden kesken on herkkä aihe, johon on etsittävä riittävä ratkaisu. Lisäksi kolmeen muuhun päätelmäkohtaan tehtiin muutoksia, joissa korostetaan vahvoja toimenpiteitä I ja II pilarissa.

Monet **jäsenmaat** korostivat, että on tärkeää antaa neuvoston kontribuutio tulevasta YMP:sta käytävään keskusteluun. Päätelmäluonnoksen sisältö sai laajan periaatteellisen tuen, mutta jäsenmaat esittivät myös paljon kommentteja.

Useat itäisen EU:n jäsenvaltiot halusivat, että suorien tukien ulkoinen konvergenssi otetaan selkeästi mukaan tekstiin. Muutama jäsenvaltio vastusti tätä, koska päätelmätekstillä ei voida ennakoida tulevia rahoituskehyskeskusteluja.

Useissa puheenvuoroissa kritisoitiin epävirallisia tietoja komission suunnitelmista rahoituskehysten rakenteen muuttamiseksi, ja päätelmätekstiin haluttiin näkyviin se, että maataloudelle ja maaseudun kehitykselle on oltava oma budjetti.

Mielipiteet hajaantuivat sen osalta, kyse siitä, miten YMP-budjettia tulisi kuvailla tekstissä: erillinen, tiettyyn käyttöön varattu, asianmukainen vai vahva. Muutama jäsenvaltio halusi, että puhutaan YMP:n riittävistä resursseista. Yksi jäsenvaltio korosti, että budjetin tulisi pysyä reaalisesti vähintään nykytasolla.

Useat jäsenvaltiot korostivat vahvan toisen pilarin tarvetta.

Useat jäsenvaltiot pitivät hyvänä, että teksti on tasapainoinen ympäristö- ja ilmastotavoitteiden ja muiden tavoitteiden kuten kilpailukyvyn ja ruokaturvan osalta. Muutama jäsenvaltio halusi tiukentaa, muutama toinen löysentää ympäristöä ja ilmastoa koskevia kirjauksia.

Suomen puheenvuorossa pidettiin viljelijäystävällisyyttä hyvänä päätelmien lähtökohtana. Päätelmissä on otettu esiin ruokaturvan tärkeys, perheviljelmäpohjainen maatalous, maataloustuotannon jatkuminen kaikilla yhteisön alueilla, nuorten tuottajien saaminen alalle, I pilarin tuotantosidonnaisten tukien ja II pilarin epäsuolisten alueiden tuen merkitys sekä riskien hallinnan kehittäminen. Markkinoiden toiminnan parantaminen, mukaan lukien arvonlisän oikeudenmukainen jakaantuminen ja epäterveisiin kauppatapoihin puuttuminen, on myös olennainen osa tulevan politiikan kehikkoa. Päätelmissä nähdään tärkeäksi kannustaa ja palkita viljelijöitä ympäristön ja ilmaston eteen tehdystä työstä, mikä on parempi tapa edetä kuin lainsäädännön tiukentaminen. Myös yksinkertaistaminen tuodaan päätelmissä esille.

Suomi ehdotti vielä pientä muutosta päätelmien kohtaan, jossa puhutaan ekojärjestelmien vahvistamisesta. Rahoituksen osalta Suomi piti tärkeänä, että tekstissä pysyy maininta riittävistä ja kohdennetuista resursseista yhteisen maatalouspolitiikan rahoitukseen. On selvää, että lopulliset päätökset rahoituskehysliitännäisistä asioista tehdään MFF-neuvotteluprosessin päätteeksi valtionpäämiestasolla.

Komissaari Wojciechowski kannusti neuvostoa päätelmien antamiseen. Rahoituskehyskeskustelua ei kuitenkaan tule ennakoida. Komissaari toisti usein esittämänsä vision turvallisuuteen, kestävyys, vakauten ja solidaarisuuteen pohjautuvasta tulevasta YMP:sta ja totesi, että YMP:lle tarvitaan jatkossa vahvempi budjetti. Pienet, perhe- ja sekatilat ovat tärkeitä. Komissaari korosti myös erillisen ja itsenäisen yhteisen maatalouspolitiikan tärkeyttä. YMP:aan ei komissaarin mukaan voi kuvitella ulkopuolista ehdollisuutta, vaan varojen käytön on oltava ennakoitavissa. Lisäksi ympäristö- ja ilmastotavoitteisiin tulee pyrkiä vapaaehtoisuuden ja kannustimien kautta.

Puheenjohtaja totesi, että päätelmien antamisella on laaja tuki, mutta useilla jäsenmailla on ongelmia pöydälle jaettujen tekstimuutosten kanssa. Maatalouden erityiskomitea neuvottelee päätelmistä ja sen jälkeen neuvostolle jaetaan uusi tekstiversio.

Toinen keskustelukierros 21.10.2024

Puheenjohtajavaltion toisessa kompromissiehdotuksessa säilytettiin 2a entisellään. Kohtaan 8 lisättiin viittaus von der Leyenin uuden komission poliittisiin suuntaviivoihin sekä EU:n oman ruokasuvereniteetin suojeleminen. Kohdassa 11a tehtiin enemmän muutoksia: YMP:n resursseja ei enää kuvattu erillisiksi, tekstiin lisättiin se, että ulkoinen konvergenssi on jäsenvaltioille herkkä asia, ja vastapainoksi ulkoisen konvergenssin mainitsemiseksi tekstiin lisättiin, että jäsenmaiden kesken on eroja tuotantokustannuksissa, maatalousväestön tulotassossa suhteessa muuhun väestöön sekä ostovoimassa. Näihin kaikkiin pitää löytää riittävä ratkaisu. Kohtaan 28 lisättiin luomuviljely muiden EU:n tavoitteiden joukkoon.

Keskustelussa 11 jäsenvaltiota oli tyytymättömiä ulkoista konvergenssia koskevaan kirjaukseen. Tekstin katsottiin menevän yli maatalousministereiden mandaatin, ja edellistä tekstiversiota pidettiin parempana.

Kolmas keskustelukierros 22.10.2024

Puheenjohtajavaltion kolmannessa kompromissiehdotuksessa pidettiin kohdat 2a, 8 ja 28 entisellään. Kohdassa 11a palattiin edellisen aamun tekstiin eli viittaus ulkoiseen konvergenssiin ja jäsenmaiden eroihin oli korvattu viittauksella tuen reiluun jakautumiseen jäsenmaiden kesken. Viittaus erillisiin YMP:n resursseihin oli edelleen poistettu, mutta tekstiin lisättiin YMP:n tarvitsevan sille kohdennettujen asianmukaisten resurssien lisäksi myös vastaavanlaisia instrumentteja.

Yksi jäsenvaltio ei hyväksynyt päätelmiä, koska halusi säilyttää viittauksen ulkoiseen konvergenssiin.

Kaikki muut jäsenvaltiot olivat valmiita hyväksymään päätelmätekstin, kun neuvoston pöytäkirjaan liitetään yhteensä kuusi päätelmiä koskevaa yksittäisten jäsenvaltioiden tai jäsenvaltioryhmien lausumaa.

Puheenjohtaja totesi maatalousministereiden olevan omassa toimivallassaan olevista asioista yksimielisiä. Päätelmätekstille saatiin laajin nyt mahdollinen tuki. Puheenjohtaja antaa siksi omissa nimissään päätelmät, joita tukee yhteensä 26 jäsenvaltiota.

6. EU:n elintarvikeketjun kohtaamat haasteet (14272/24) (Hörman)

Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

Puheenjohtajavaltion tiedotusasia EU:n elintarvikeketjun kohtaamista haasteista käsiteltiin julkisessa keskustelussa yhdessä Ranskan ja Espanjan tiedotusasian (Eläinten terveyttä edistävien rokotusten eurooppalainen koordinointi, neuvoston asialistan kohta 7 b) kanssa.

Puheenjohtajavaltio oli valmisteellut tausta-asiakirjan, jossa nostetaan EU:n elintarvikeketjun merkittäväksi haasteeksi eläintaudit ja kasvintuhoojat sekä näiden aiheuttamat kustannukset. Viime aikoina esimerkiksi eläintautien afrikkalaisen sikaruton ja korkeapatogeenisen lintuinfluenssan sekä kasvintuhooja Xylella fastidiosan aiheuttamat kriisit ovat aiheuttaneet erittäin suuria kustannuksia ja yhteisrahoitusosuuksia on jouduttu pienentämään. Muina haasteina nostetaan esiin myös harmonisoimattomat elintarvikemarkkinoita koskevat sääntöjä sekä epätasapaino EU:n omien tuotantostandardien ja kolmansista maista tuotavien tuotteiden välillä.

Puheenjohtaja esitti tausta-asiakirjassaan maatalous- ja kalastusneuvoston keskustelua varten kaksi kysymystä:

Kysymys 1: Oletteko samaa mieltä esiin tuoduista haasteista? Näettekö muita suuria haasteita, joita EU:n elintarvikeketju voisi kohdata tulevina vuosina? ja

Kysymys 2: Mitkä toimenpiteet toisivat mielestänne lisäarvoa ja auttaisivat takaamaan EU:n elintarvikeketjun kilpailukykyyn siten, että EU:n kansalaisille tarjotaan jatkossakin riittävästi turvallisia ja ravitsevia elintarvikkeita?

Ranskan ja Espanjan tiedotusasiassa nostettiin myös esille eläintaudit, varsinkin hyönteisten välittämien eläintautien leviäminen sekä tarve kehittää niitä vastaan tehokkaita rokotteita ja niiden saatavuutta.

Komissaari Wojciechowski totesi, että nyt keskusteluun nostettu asia on tärkeä ja elintarvikeketjun haasteet ovat monitahoisia ja poikkileikkaavia. Yhteinen terveys (One Health) -näkökulmasta eläintaudit ovat uhka ei ainoastaan eläimille ja elintarvikeketjulle mutta myös kansanterveydelle. Eläintautien ja kasvintuhoojien torjunnan on oltava tiedepohjaista ja kaikki keinot käytetään. Komissio on varannut merkittävän rahoituksen yhteismarkkinaohjelmassa ja muissa ohjelmissa. Eläintautien torjunta on tärkeää myös sen vuoksi, että mikrobiolääkkeiden käyttöä on vähennettävä mikrobilääkeresistenssin torjumiseksi. Elintarviketiedot ovat erittäin tärkeitä kuluttajien valitusten valintojen tukemiseksi ja kestävä elintarvikejärjestelmän edistämiseksi. Kauppasopimuksissa pyritään ottamaan huomioon EU:n omat korkeat tuotantostandardit. Kauppasopimusten kohdalla edistymisen on kuitenkin hidasta ja on edettävä WTO-sopimusten pohjalta.

Kaikki **jäsenmaat** pitivät puheenjohtajamaan sekä Ranskan ja Espanjan nostamia asioita erittäin tärkeinä ja ajankohtaisina. Puheenvuoroissa yhdyttiin näkemykseen, että eläintaudit ja kasvintuhoojat ovat erittäin merkittävä haaste ja näiden torjuntaan on panostettava kaikin keinoin. Eläintautien ja kasvintuhoojien torjuntaan

on oltava riittävät resurssit ja yhteisrahoituksen riittävyys on varmistettava. Rokotteiden kehittämistä ja rokotteiden saatavuutta pidettiin erittäin tärkeänä lähes kaikissa puheenvuoroissa.

Elintarvikemerkintöjä pidettiin myös tärkeinä, joskin joissakin puheenvuoroissa jo nykyisiä merkintöjä pidettiin riittävinä. Puheenvuoroissa toivottiin merkintöjen kehittämistä vapaaehtoisuuden pohjalta ja nimenomaan harmonisoidusti EU-tasolla. Useissa puheenvuoroissa korostettiin EU:n korkeita tuotantostandardeja ja –vaatimuksia ja pidettiin tärkeänä siirtymistä entistä kestävämpään elintarvikejärjestelmään. Samalla korostettiin kuitenkin sitä, että kolmansista maista tuotavilta tuotteilta pitää vaatia vastaavuutta. Uusia innovaatioita esitettiin puheenvuoroissa erääksi keinoksi ratkaista haasteita ja joissakin puheenvuoroissa nostettiin erikseen uudet kasvinjalostuksen geenitekniikat tärkeiksi keinoiksi. Lisäksi toivottiin vaihtoehtoisten ja biologisten kasvinsuojeluaineiden kehittämisen nopeuttamista.

Suomen puheenvuorossa kiitettiin tärkeiden asioiden nostamisesta keskusteluun. Eläintaudit ja kasvintuhoajat aiheuttavat merkittäviä haasteita ja kustannuksia niin EU:ssa kuin kolmansissa maissa. Niiden torjunta vaatii jatkuvaa valppautta ja valmiutta kaikilta toimijoilta, niin alkutuotannolta, viranomaisilta kuin yksittäisiltä kansalaisilta. Torjunta ja valmius edellyttävät myös vakaan rahoituksen. Ilmastonmuutos on lisännyt hyönteisten välityksellä leviävien eläintautien merkitystä. Tällaisten tautien kohdalla eläinten pitäjillä ei ole muuta vaihtoehtoa suojata eläimiään kuin rokotus. Rokotus edellyttää kuitenkin jatkuvaa uusien ja tehokkaiden rokotteiden kehittämistyötä, jolle on osoitettava riittävä rahoitus.

Puheenvuorossa todettiin myös, että kuluttajille annettavia elintarviketietoja tulisi kehittää nimenomaan EU-lainsäädännössä, jotta varmistetaan vaatimusten asianmukainen soveltaminen kaikissa EU-jäsenvaltioissa. Ruokajärjestelmän innovaatiot ovat myös mahdollisuus. Eläintautien ja kasvintuhoajien aiheuttamien uhkien lisääntyessä ja ilmastonmuutoksen edetessä tarvitsemme kaikki keinot sopeutumiseen. Uusia keinoja tarvitaan myös kasvavan globaalin väestön ruokkimiseksi ja nälänhädän torjumiseksi. Sekä perinteiset että uudet tuotteet ja tuotantotavat ovat tarpeellisia myös omavaraisuuden, huoltovarmuuden ja ruokaturvan varmistamiseksi. Näin voidaan parantaa eurooppalaisen tuotannon kilpailukykyä, sillä uudet tuotteet tuovat lisäarvoa elintarvikesektorille.

Eurooppalaisen tuotannon kilpailukykyyn varmistamiseksi EU:n lainsäädäntökehiksen tulee olla sellainen, että se mahdollistaa innovaatioiden luomisen unionin sisällä. Tämä voidaan tehdä vaarantamatta elintarvike- tai ympäristöturvallisuutta. Eurooppalaisen elintarviketuotannon kilpailukyvyssä on otettava huomioon myös reilu toimintaympäristö EU:n omien korkeiden tuotantostandardien ja kolmansista maista tuotavien tuotteiden välillä. Emme saa asettaa omia viljelijöitämme huonompaan asemaan sen vuoksi, että he noudattavat korkeampia eläinten ja ympäristön hyvinvointistandardeja. Kestävän elintarvikeketjun perusta on kannattava alkutuotanto. Se on myös edellytys investoinneille. Alkutuottajan asemaa elintarvikeketjussa on parannettava ja varmistettava lisäarvon jakautuminen ketjun toimijoiden välillä nykyistä tasaisemmin. Vahvan YMP:n avulla varmistetaan ruuantuotannon jatkuminen ja sen maaseutualueille tuoma lisäarvo Euroopan kaikilla alueilla.

Vastauspuheenvuorossaan **komissaari Wojciechowski** kiitti arvokkaista kommentteista, jotka auttavat uutta komissiota työnsä aloittamisessa. Haasteet liittyvät usein toisiinsa ja elintarvikejärjestelmää pitää tarkastella kokonaisuutena. Joitakin näkemyksiä tullaan varmasti kuulemaan uudelta komissiolta, kun se antaa ensimmäisen sadan päivän aikana visionsa.

Loppuyhteenvedossa puheenjohtaja totesi neuvoston keskustelleen tärkeästä asiakohdasta ja ottaneen sen tiedoksi.

7. Muut asiat

a) Tarve tarkistaa sääntöjä siten, että sallitaan ekosysteemiin perustuva merimetsojen metsästys ja hylkeenpyynti herkkien kalakantojen suojelemiseksi (14552/24) (Ratasvuori)

Ruotsin tiedotusasia Latvian, Suomen ja Viron tukemana

Ruotsi toi esille, että merimetsojen ja hylkeiden kannat ovat kasvaneet jo parinkymmenen vuoden ajan. Tällä on vaikutusta useisiin herkkiin kalakantoihin. Kestävä metsästys antaisi kalakannoille mahdollisuuden palautua. Hylkeiden pyynti on perinnelaji Ruotsissa ja hyljetuotteita on jalostettu lisäarvotuotteiksi. Nykyinen lainsäädäntö kuitenkin rajoittaa pyyntiä liikaa. Komissiota pyydettiin saattamaan hyljetuotteiden kauppakieltoa koskeva tarkastelu nopeasti loppuun. Lisäksi toivottiin merimetson siirtämistä lintudirektiivin liitteeseen IIb.

Suomi tuki Ruotsin puheenvuoroa. Suomi toi esille, että merimetsot ovat hyvin yleisiä ja ne tuottavat merkittäviä vahinkoja kalastukselle ja kalanviljelylle. Suomi myös kiitti komissiota hyljetuotteiden kauppakieltoa koskevan lainsäädäntötarkastelun aloittamisesta ja toivoi komission ehdottavan sen perusteella kestäviä kalakannat huomioon ottavia ratkaisuja. Suomi toi esille, että hylkeenmetsästystä tarvitaan turvaamaan kalakantoja ja ekosysteemin tasapainoa.

Ranska, Kreikka, Tanska, Liettua, Romania, Viro, Tšekki ja Puola pitivät aloitetta aiheellisena. Ranska piti nimenomaan merimetsojen aiheuttamia tuhoja vesiviljelijöille huolestuttavina mutta puheessa ei mainittu mitään hylkeistä. Romania pyysi, että heidät lisättäisiin asian allekirjoittajiin. Liettua toivoi tieteellisen tiedon huomioimista, ennen hallinnointitoimenpiteiden hyväksymistä. Tšekki toivoi, että otettaisiin paremmin huomioon sisävesien kalanviljely ja merimetsojen aiheuttamat menetykset, joka Tšekissä ovat yhdeksän miljoonan euron luokkaa. Itävalta toi esille, että asiaa on seurattava, koska heillekin merimetsot ovat muodostumassa ongelmaksi kalankasvatuslaitoksilla.

Komissaari Wojciechowski huomautti Itämeren tilanteen heikentymisestä (veden uusiutuminen, ravinteet ynnä muut ongelmat). Komissaari tunnusti merimetsojen aiheuttamat paikalliset haasteet ja totesi, että parhaita olisi nimenomaan paikalliset ratkaisut. Jäsenvaltioilla on mahdollisuus käyttää lintudirektiivin poikkeuksia ja tehdä toimia laitosten suojelemiseksi. Komissio ei suunnittele lainsäädännön muutosta merimetson osalta, koska joustavuutta on jo olemassa. Komissio työstää kuitenkin uutta ohjeasiakirjaa, joka tulee mahdollisesti ensi keväänä. Hylkeiden osalta toukokuussa aloitettiin hyljetuotteita koskevan asetuksen tarkastelu. Raportti julkaistaan tammikuussa 2025. Tarkastelu perustuu konsultaatioihin sidosryhmien kanssa. Tuloksen perusteella komissio harkitsee, tarvitaanko muutoksia. Komissaari huomautti, että eläinten hyvinvointi on otettava huomioon. Komissaari kertoi WTO:n päätöksen aikoinaan johtaneen EU-lainsäädännön muuttamiseen. Komissaari mainitsi vielä lopuksi, että komissio saattaa tuloksen perusteella tarkastella pienien määrien kaupan sallimista.

Neuvosto pani merkille jäsenvaltioiden ja komission esittämät tiedot.

b) Eläinten terveyttä edistävien rokotusten eurooppalainen koordinointi (14592/24) (Hörman)

Ranskan ja Espanjan tiedotusasia

Asia käsiteltiin asiakohdan 6 yhteydessä.

c) Elintarvikejätteen syntyminen ehkäisemistä käsitelleen ”Food waste – 2024–2030” -konferenssin tulokset (Budapest, 1. lokakuuta 2024) (14594/24) (Hörman)

Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

Puheenjohtaja alusti julkisena käydyn keskustelun tausta-asiakirjan mukaisesti Budapestissä 1.10.2024 järjestetystä korkean tason konferenssista, jossa käsiteltiin elintarvikejätteen syntyminen ehkäisemistä. Konferenssin tavoitteena oli lisätä ja vaihtaa tietoa kansallisista ja alueellisista ruokahävikin vähentämisohjelmista, kehittää ruokahävikin arviointia ja raportointia, lisätä julkisen ja yksityisen sektorin vuorovaikutusta sekä vahvistaa kuluttajatietoisuutta ja tukea kulutusmuutoksia.

Konferenssin johtopäätöksissä korostetaan kokonaisvaltaisen lähestymistavan tärkeyttä, aktiivista tiedon- ja parhaiden käytäntöjen vaihtamista sekä EU:n sisäistä ja kolmansien maiden kanssa tehtävää tiivistä yhteistyötä.

Kolme **jäsenvaltiota** piti asiakohdasta puheenvuoron, joissa ne kiittivät pj-valtiota konferenssin järjestämisestä ja siitä tiedottamisesta. Ruokahävikin ja –jätteen vähentäminen ja syntymisen ehkäisy ovat erittäin tärkeitä. Tämä vaatii tiivistä yhteistyötä ja tiedonvaihtamista sekä eri politiikkalohkojen parempaa koordinaatiota.

Komissaari Wojciechowski kiitti myös komission puolesta tärkeän konferenssin järjestämisestä. Ruokahävikin vähentämiseksi on tehty paljon, mutta valitettavasti ruokahävikkiä ja –jätettä syntyy yhtä paljon kuin aikaisemminkin. Tämä on valtavaa resurssien haaskausta ja samaan aikaan kaikki eivät saa ruokaa edes tarpeeksi. Tarvitaan lisätoimia ja konferenssi osui oikeaan aikaan.

Lopuksi puheenjohtaja totesi neuvoston ottaneen tiedotusasian tiedoksi.

d) YMP-alan johtajien kokouksen tulokset (Budapest, 10.–12. syyskuuta 2024) (14580/1/24 REV 1)

ja

e) EU:n maksajavirastojen johtajien konferenssin tulokset (Budapest, 16.–18. lokakuuta 2024) (14591/24) (Kallio)

Puheenjohtajavaltion tiedotusasiat

Puheenjohtaja kertoi lyhyesti Budapestissa 10.-12.9 pidetystä YMP-alan johtajien kokouksesta sekä 16.-18.10 pidetystä EU:n maksajavirastojen johtajien konferenssista. YMP:n alan johtajien kokouksessa käsiteltiin YMP:n toimeenpanon seurantaa ja parhaiden käytäntöjen jakamista, missä korostui tarve joustavuudelle ja yksinkertaistamiselle. Maksajavirastojen konferenssissa keskusteltiin mm. valvontajärjestelmän tehokkuudesta sekä YMP:n tuloksellisuuden arvioinnista.

Espanja kiitti hyvistä kokouksista. Joustot ja yksinkertaistaminen ovat toimialaa koskevia pääaiheita, joiden työstäminen on jatkettava edelleen uuden komission kaudella. ES kysyi maksajavirastojen vuotuisesta tuloksellisuuskertomuksesta sekä koko järjestelmän lisäarvosta, mallia pitäisi sopeuttaa. ES muistutti sosiaalisesta ehdollisuudesta, jota olisi edelleen YMP:n puitteissa toteutettava. Olisi lunastettava lupaus Euroopan parlamentille, joka kesällä 2021 CAP:in neuvotteluissa annettiin.

Irlanti muistutti, että jäsenvaltioilla on edelleen haasteita YMP:n toimeenpanossa. Edellisen toimikauden oppeja on hyödynnettävä seuraavaa kehittäessä.

Komissio totesi YMP-suunnitelmien täytäntöönpanon etenevän hyvin. Viljelijät ovat saaneet tuet ajallaan ja ekojärjestelmien toteuttaminen on sujunut suunnitelmien mukaisesti. Komission mukaan tuloksellisuuden arvioinnin osalta työtä on edelleen jäljellä. Komissio kertoi tehneensä paljon työtä yksinkertaistamisen saralla. On yksinkertaistettu CAP:n perusasetusta alkuvuodesta sekä pyritty joustavoittamaan valvontoja ja tuloksellisuuskertomuksia. Komissio arvioi uudelleen de minimis -tuen ylärajaa. Komissio on sitoutunut yksinkertaistamiseen ja hallinnollisen taakan vähentämiseen.

Maksajavirastojen kokous oli maatalouskomissaarin mukaan menestys. Se on merkittävä alusta keskusteluille koskien maatalouspolitiikkaa ja sen käytäntöjä, joita on tärkeä vaihtaa jäsenvaltioiden välillä. Tapahtuma mahdollisti konkreettisen keskustelun sekä mm. tulosperusteisuuden yksinkertaistamisesta keskustelemisen. Tuloksellisuuden ja valvonnan järjestelmät ovat CAP:in seurannan selkäranka, maatalouskomissaari totesi.

f) Visegrad-ryhmän maatalousministerien kokouksen tulokset (Puola, Slovakia, Tšekki, Unkari), Bulgaria ja Romania (GV4+2) (Poznań, 25.–26. syyskuuta 2024) (14431/24) (Kallio)

Puolan tiedotusasia Bulgarian, Puolan, Romanian, Slovakian, Tšekin ja Unkarin puolesta

Puola toimii Visegrad ryhmän puheenjohtajana ja kertoi johtaneensa maaryhmän maatalousministerien kokouksen Poznanissa 25.-26.9, missä keskusteltiin mm. kriisinhallinnasta, tulvien ehkäisystä sekä YMP:n uudistuksen täytäntöönpanoon liittyvistä kokemuksista ja haasteista. Puolan mukaan pitää hakea tasapainoa YMP:n vaatimusten ja toimintamahdollisuuksien välillä siten, että tavoitteet voidaan saavuttaa. Biomassan käyttöä

energiatarkoituksissa sekä hallinnollisen taakan vähentäminen olivat myös keskustelussa. Puolan mukaan viljelijät kohtaavat yhä enemmän ympäristövaatimuksia.

Slovakia kertoi tukevensa täysin Visegrad-ryhmän yhteisiä päätelmiä toivoen, että ne otetaan huomioon vuoden 2027 jälkeistä YMP:tä sekä EU:n mahdollista laajentumista koskeissa pohdintoissa.

Romania korosti tiedonvaihtoa. Kestävässä kehityksessä on tärkeää, että EU-lainsäädännössä huomioidaan erityisolosuhteet. Uudet teknologiat ja parhaat käytänteet vaihdettava, jotta tuottavuutta voidaan kasvattaa.

Maatalouskomissaari Wojciechowski kertoi ymmärtävänsä Visegrad-maiden nostamia asioita ja tukevensa niitä sekä ryhtyi aasinsiltana kertomaan komission samana päivänä julkaisemasta ehdotuspaketista, jolla pyritään auttamaan luonnonkatastrofin kohdanneita viljelijöitä. Komissio ehdottaa joustoja jäsenvaltioiden käyttämättömien maaseudun kehittämisen EU-varojen käyttöä koskeviin sääntöihin. Pakettiin sisältyy mahdollisuus hyödyntää hätäapuun jäsenmaan vuosien 2021-2022 käyttämättömiä maaseudun kehittämisohjelmien varoja. Ehdotus on tarkoitus käsitellä pikaisesti yhteispäätösmenettelyssä, jotta viljelijät saavat tuen nopeasti. Komissio vetosi jäsenvaltioihin ehdotusten nopean käsittelyn puolesta. Komissaari kertoi komission vastaanottaneen ja tutkivan tiettyjen jäsenvaltioiden hakemuksia maatalousvarauksen käyttöön tulva- ja muista vahingoista.

g) EU:n vastaus äärimmäisten ilmastoilmiöiden seurauksiin: Kriisitoimenpiteiden rahoitus Euroopan unionissa (14439/24) (Kallio/Rönty)

Portugalin tiedotusasia Bulgarian, Italian, Kreikan, Kroatian, Kyproksen ja Viron tukemana

Portugali kertoi ilmaston ääri-ilmiöiden, kuivuuden ja tulvien, olevan yhä yleisempiä. On toimittava välittömästi ja myös ennaltaehkäisevästi. Portugali kiitti komissiota tänään annetusta aloitteesta, joka mahdollistaa maaseudun kehittämisrahasto ja muiden EU-varojen käytön reagoimisessa sään ääri-ilmiöihin. Tarvitaan kuitenkin lisäjoustoa sekä toimenpiteiden että rahoituksen osalta, ei pitäisi olla kyse vain vuodesta 2025 vaan olisi löydettävä pysyvämpi toimintatapa hoitamaan vaikeat tilanteet. Tulisi voida käyttää myös EU:n investointipankkia. Tarvitaan julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyötä sekä kokonaisvaltaista strategiaa ilmastoriskien ja –kriisien hoitamiseen.

17 jäsenvaltiota tuki Portugalin analyysiä ja ajatusta kokonaisvaltaisesta strategiasta. Näistä kaksi jäsenvaltiota ehdotti myös erillistä rahastoa ilmastokriisitoimien rahoittamiseen.

Kolme jäsenvaltiota korosti, että vaikka EU-tason toimia tarvitaan, myös tiloilla ja maataloussektorilla on vastuu varautumisesta (mm. kasvinjalostuksen keinoin) äärimmäisiin sääilmiöihin.

Komissaari Wojciechowski kiitti aiheen ottamisesta esiin ja piti sitä tärkeänä. Ilmastomuutoksen haasteisiin voidaan vastata vain joustavalla ja räätälöidyllä tavalla. YMP kattaa jo laajan kirjon instrumentteja, joilla voidaan reagoida luonnonkatastrofeihin: suorat tuet, vakuutukset, tuottajaorganisaatiot jne. YMP:n strategia-suunnitelmissa pyritään vahvistamaan toimintakykyä pidemmällä aikavälillä. Uusi hätätuki-instrumentti mahdollistaa luonnonkatastrofeista kärsineille jopa 42 000 euron tuen käyttämättömistä maaseudun kehittämis-suunnitelmien varoista (100 % tuki maaseuturahastosta). Jäsenvaltioilta tarvitaan tietoja vahinkoja kärsineistä tuottajista. Metsänomistajat ja PK-tilat saavat tuen konttäsuumana. Jäsenvaltiot hyötyvät suuremmasta joustavuudesta. Maksimimäärä on 10 prosenttia vuosien 2021-2022 maaseutuvaroista eli tähän saakka voidaan jäsenmaassa käyttämättömiä varoja käyttää. Lisäksi käytettävissä on maatalousvaraus, mutta haasteet ovat käytettävissä olevaa rahoitusta suurempia.

Pidemmällä aikavälillä riskienhallintaa on kehitettävä, tässä Kroatian ja Slovenian esittämä malli on mielenkiintoinen. YMP:n strategiasuunnitelmissa voidaan räätälöidä tarvittavia toimenpiteitä, mutta tämä on tulevan komission tehtävä. Kriisitoimiin on käytetty paljon EU-varoja. Joustavaa reagointia varten on noin miljardi euroa vuodessa. Komissaarin suositus seuraajalleen on, että tämä suhtautuisi avoimesti Portugalin ehdotukseen.

h) Rauhaa ja maataloutta käsittelevä konferenssi (PeaceBread) (Saksa, 30. syyskuuta – 2. lokakuuta 2024) (14473/24) (Rönty)

Saksan tiedotusasia

Saksa kertoi PeaceBread-yhdistyksen kanssa järjestetystä 10. konferenssista. Yhteistyötä on tehty niiden valtioiden kesken, jotka tulivat rautaesiripun murtumisen jälkeen EU:n jäseniksi. Konferenssiin liittyneessä ministerikokouksessa käytiin rakentava keskustelu maatalouden tulevaisuudesta EU:ssa. Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan osoittaa, että aloite on tärkeä. Vain kestävä maatalous takaa ruokaturvan koko maapallolle. Konferenssissa tavattiin Ukrainan uusi maatalousministeri. Tuemme Ukrainaa jatkossakin.

Kaksi jäsenvaltiota käytti asiasta puheenvuoron korostaen tapahtuman tärkeyttä.

Samoin teki **komissaari Wojciechowski**, jonka katsoi, ettei ruokaa saisi käyttää aseena sodassa. Ruoan puute aiheuttaa ongelmia ja makrotaloudellisia shokkeja, kuten on tapahtunut Venäjän hyökättyä Ukrainaan. Ukrainan maataloustuotanto on saatava toimimaan. Menneisyydestä on otettava opiksi ja rakennettava luottamusta. Kansainvälisten kumppanien kanssa on edistettävä kestävän kehityksen tavoitteita, vakautta ja rauhaa.

i) Tarve jatkaa tilapäisten kriisi- ja siirtymäpuitteiden soveltamista maatalousalalla ja korottaa maatalousyri-tyiskohtaista rajaa (14464/1/24 REV 1) (Rönty)

Romanian tiedotusasia Bulgarian ja Slovakian tukemana

Romania korosti maataloustuotannon vakauden olevan uhattuna monien kriisien, inflaation ja luonnontuhojen vuoksi. Siksi tilapäisten kriisi- ja siirtymäpuitteiden mukaisen yrityskohtaisen valtiontuen ylärajaa olisi korotettava 280 000 eurosta 560 000 euroon saakka ja tukea olisi voitava hakea kesäkuun 2025 loppuun saakka. Kuusi jäsenvaltiota tuki Romanian ehdotusta sekä tilapäisten puitteiden jatkamisesta että tukikaton korottamisesta. Yksi muu jäsenvaltio tuki tilapäisten puitteiden jatkamista, toinen tuki sekä jatkamista että tukikaton korottamista vähintään 50 000 eurolla.

Komissaari Wojciechowski totesi asian kuuluvan komissaari Vestagerille, mutta suositteliansa tilapäisten puitteiden jatkamista yhtä kauan kuin Ukrainan tuontia EU:iin koskeva ATM-sopimus on voimassa. Maataloustuotteissa EU:n kauppataase suhteessa Ukrainaan on negatiivinen (-19 mrd. euroa). Tilapäisten puitteiden voimassaoloa jatkettiin jo aiemmin vuoden 2024 loppuun saakka, mutta Venäjän hyökkäyksestä Ukrainaan johtuvia markkinahäiriöitä on edelleen. Valtiontuen suuntaviivat ja ryhmäpoikkeusasetukset antavat muitakin tukimahdollisuuksia. Komissio tarkastelee parhaillaan uudelleen de minimis -tuen ylärajaa.

j) Maaseudun kehittämisohjelmia koskevien talousarviositoumusten vapauttamista koskeva riski (Kallio)

Slovakian valtuuskunnan tiedotusasia

Slovakia esitteli lyhyesti AOB-asiansa pyytäen komissiolta joustoa maaseudun kehittämisohjelmien talousarviositoumuksien käyttöaikaan. 31.12.2024 käyttämättömät sitoumukset vapautetaan ja raha palautuu EU:lle. Slovakia ei voi hyväksyä sitä, että viljelijöille tarkoitettuja varoja ei saada heidän käyttöönsä ja vaatii muutoksia nykysääntöihin.

Keskustelussa puheenvuoron käytti 13 jäsenvaltiota, joista 12 osoitti tukea Slovakialle. Moni jäsenvaltio kertoi ilmasto-olosuhteiden ja äärimmäisten sääilmiöiden aiheuttamista haasteista, minkä vuoksi on tarpeen löytää uusia tapoja rahoituksen kanavoimiseen viljelijöille ja investointeihin. Muutkin jäsenvaltiot kertoivat, että niillä on haasteita käyttämättömien varojen suhteen. Muutamassa puheenvuorossa viitattiin komission 21.10.2024 antamaan ehdotukseen käyttämättömien maaseudun kehittämisrahojen käyttämisestä luonnonkatastrofeihin, mitä pidettiin tarpeellisena.

Eräs jäsenvaltio muistutti, että Slovakian ehdotus vahingoittaisi niitä jäsenvaltioita, jotka ovat toimineet EU-rahojen käytössä suunnitelmallisesti ja tehokkaasti.

Maatalouskomissaari Wojciechowski kiitti Slovakiaa asian esiin nostamisesta. Komission mukaan on käytettävää kaikkia mahdollisuuksia, jotta viljelijöitä voidaan auttaa. Osa viljelijöistä on suurien haasteiden edessä. Komissio tutkii Slovakian ehdotusta ja pohtii, olisiko se mahdollista toteuttaa. Komissaari viittasi siihen, että 21.10. annettu asetusehdotus auttaa käyttämättömien varojen ongelmassa.

22.10.2024

8. Kauppaan liittyvät maatalouskysymykset (14322/24) (Kallio)

Komission tiedotusasia

Puheenjohtajavaltio kertoi kaupan olevan yksi EU:n maatalouden tuotantomallin peruspilareista. Kauppaan vaikuttavat myös suorasti ja epäsuorasti geopoliittiset haasteet. EU pyrkii löytämään uusia markkinoita tuotteilleen. Puheenjohtaja muistutti, että EU:n maataloustuotteet ovat herkässä asemassa kauppasopimuksissa. Kesäkuussa 2023 hyväksytyn Eurooppa-neuvoston strategisen agendan mukaan maatalousalan kilpailukyky on turvattava ja se on huomioitava kahden- ja monenvälisessä kaupassa.

Maatalouskomissaari Wojciechowski kuvasi EU:n elintarvikkeiden kauppaa menestystarinaksi. EU on maailman suurin elintarvikkeiden viejä. Se on tärkeä muistaa, jos kuulee narratiivin EU:n maataloustuotannon heikkenemisestä. Toki on myös huolenaiteita maataloustuotteiden kaupassa. On tärkeä huomioida viimeaikaiset kehityssuunnat nykyisessä geopoliittisesti herkässä tilanteessa. Viennin arvo on yleisesti nousussa. Ajurina on ollut hintojen nousu oliiviöljyssä. Kasvua on myös isoglukoosin ja sokerin viennissä. Toisaalta EU:n viljan vientihinnat ovat laskeneet. Tuonti on säilynyt vakaana. Öljysiementen tuonti on vähentynyt. Kaakaontuonti on vähentynyt johtuen nousseista hinnoista. UK on tärkeä vientimaa. Vienti Kiinaan on vähentynyt sianlihan ja meijerituotteiden osalta. Suurin tuonnin kasvu on tullut Norsunluunrannikolta ja Nigeriasta johtuen kaakaon hinnannoususta.

EU:n ja Ukrainan välillä sovelletaan nykyistä ATM-kauppasäännöstöä 5.6. 2025 saakka. EU jatkaa Ukrainan tukemista ja kaupankäyntiä sen kanssa. Toisaalta halutaan suojella EU:n tuotantoa haavoittuvilla sektoreilla. Suojatoimia on jo sovellettu kauran, munien, sokerin ja hunajan osalta. Komissio valmistelee kattavampaa ja pysyvämpää kauppajärjestelyä Ukrainan kanssa, johon on saatu eri sidosryhmiltä 111 kannanottoa, joita analysoidaan. Komissio hakee työssään tasapainoa EU:n omien ja Ukrainan sekä sidosryhmien tarpeiden välillä ja pyrkii pitämään jäsenvaltiot informoituna. Komissio aloittaa vastaavat neuvottelut Moldovan kanssa, jonka kanssa EU:lla on saman tyyppinen ATM-kauppajärjestely kuin Ukrainan kanssa.

Maatalouskomissaari kertoi lyhyesti EU:n kahdenvälisen kauppaneuvottelujen tilanteesta.

EU:n ja Chilen väliaikainen kauppasopimus edistyy. Komissio toivoo, että se voitaisiin saada voimaan ensi vuoden alkupuolella. EU hyötyy maantieteellisten merkintöjen, meijerituotteiden sekä kestävästä ruokajärjestelmästä kappaleen osalta.

EU:n ja Mercosurin neuvottelijat neuvottelevat tiiviisti. Viimeksi on pidetty kokous 7.-9.10.2024. YK:n täysistunnon marginaaleissa on jatkettu kahdenvälisiä neuvotteluja. Komissio pyrkii siihen, että noudatetaan EU:n kestävyystavoitteita ja kunnioitetaan EU:n herkkiä intressejä maataloussektoreilla.

EU:n ja Intian neuvottelut etenevät hitaasti. 9.kierros pidettiin syyskuussa New Delhissä. Kunnianhimon ta-sossa on merkittäviä ja perustavanlaatuisia eroja. Tilanne on jumissa, ja sitä pyritään nyt avaamaan. EU:n tavoitteena on avata markkinoita mm. viinille, meijerituotteille, hedelmille, lihalle, vihanneksille ja oliiviöljylle. Intia haluaa tuoda EU:hun erityisesti riisiä ja sokeria. Maataloussektori on molemmille osapuolille herkkä asia neuvotteluissa. Intian FTA-sopimuksen kauppaosio on vaatimaton, sillä Intia ei ole kovin kunnianhimoinen. EU:n ja Intian välillä on saavutettu virstanpylväs GI-merkinnöissä tänä vuonna. Kenties neuvottelut jatkuvat

ensi vuoden alkupuolella.

EU:n ja Thaimaan neuvotteluissa on käyty kolmas kierros. Seuraavaksi neuvotellaan Thaimaassa marraskuussa. Tavoite neuvottelujen loppuunsaattamiseksi vuonna 2025 on kunnianhimoinen.

EU:n ja Indonesia ovat neuvotelleet 19. kierrosta. Prosessi on ennalta-arvaamaton ja se riippuu paljon Indonesian sisäpoliittisesta dynamiikasta. Maassa on uusi presidentti. Wojciechowski tekee Indonesiaan vientimatkan lokakuun lopussa, minkä yhteydessä edistetään myös EU:n kauppapoliittisia intressejä.

EU:n ja Filippiinien ensimmäinen neuvottelukierros on pidetty lokakuussa. Neuvottelujen odotetaan etenevän verrattain nopeasti, sillä maan tavoitteet neuvotteluille ovat lähempänä EU:ta verrattuna lähialueen muihin maihin.

Kiinan viranomaiset ovat asettaneet EU:lle kaupan esteitä. Kiina otti käyttöön tukien vastaiset ja polkumyyntitutkinnat EU:n meijerituotteille, vahvoille alkoholituotteille ja sianlihalle. EU katsoo, että Kiinan päätös ei ole WTO-sääntöjen mukainen eikä perustu kunnon todisteisiin. 28.9. EU on kiistänyt Kiinan aloittaman tutkiminnan WTO:ssa. Komissio aikoo myös kiistää Kiinan väliaikaisten polkumyyntitullien käytön brändin osalta. Tällaiset kaupan esteet eivät ole hyväksyttäviä. Komissio pyrkii tukemaan EU:n tuottajia, jotka kärsivät vahinkoa Kiinan toiminnasta. Komissio muistutti EU:n menekinedistämisohjelman mahdollisuuksista brändin ja sianlihan tuottajille, missä rahoitusosuuksia on nostettu vastaamaan muuttunutta tilannetta.

G20-kokouksessa Brasiliassa käsiteltiin elintarviketurvallisuutta. Perustetaan maailmanlaajuinen allianssi köyhyyden ja nälänhädän torjuntaan. Ensi vuonna G20 kokous järjestetään Etelä-Afrikassa, missä katsotaan uusia yhteistyömuotoja Afrikan unionin kanssa.

G7 maatalousministerien on järjestetty Italiassa Sisiliassa, minne Afrikan Unioni ja nuoret viljelijät kaikista G7 maista kutsuttiin mukaan.

WTO:ssa neuvotellaan 14.ministerikonferenssissa Kamerunissa 2026, missä haetaan konkreettisia tuloksia.

Puheenjohtajavaltio oli esittänyt ministereille seuraavan kysymyksen:

Miten varmistetaan, että EU:n viljelijät hyötyvät kaupasta keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä?

Suomen tavoin valtaosa jäsenvaltioista korosti **kaupan olevan hyödyllistä EU:n maanviljelijöille**. Suomi korosti vahvan talouden olevan koko yhteiskuntiemme ja myös maanviljelijöiden hyvinvoinnin selkäranka. Siksi vientimahdollisuuksien ja tuotantopanosten saatavuuden varmistaminen ja sujuva kauppa on talouksillemme olennaisen tärkeää. Korkealaatuisten eurooppalaisten maataloustuotteiden vienti ja uusien markkinoiden avaaminen voivat lisätä maatalouden markkinatuloa, koska mahdollisuudet laajentua kotimarkkinoilla ovat rajalliset. Jäsenvaltiot näkivät, että EU:n on etsittävä uusia vientimarkkinoita tuotteille. Muistutettiin myös siitä, että EU on tiettyjen raaka-aineiden ja tuotteiden osalta riippuvainen kansainvälisestä kaupasta. Toisaalta jäsenvaltiot ml. Suomi korostivat, että on puolustettava EU:n etuja kansainvälisten sääntöjen puitteissa. Eräs jäsenvaltio viittasi maatalouden tulevaisuutta käsitelleen strategisen dialogin suosituksiin tältä osin.

Yleisesti toivottiin **vastavuoroisuutta** ympäristö, ilmasto, eläintenhyvinvointi ja terveysstandardien noudattamiseen, kun EU solmii kansainvälisiä kauppasopimuksia. Ei haluttu, että maatalous on vaihtokaupan väline neuvotteluissa. Tietty jäsenvaltiot vaativat peililausekkeita ja vastavuoroisuutta (reciprocity). Eräs maa vaati tarkkaa vaikutusarviota jokaisen kauppasopimuksen kohdalla siihen, miten se vaikuttaa EU:n elintarviketuotantoon. Eräs maa totesi, että kumulatiivista vaikutusarviota on luettava huolellisesti, sillä se ei ota huomioon EU:n kaikkia kauppasopimuksia.

Suomi korosti **tasapainoista lähestymistapaa**. Tulee auttaa tuottajia hyödyntämään korkeasta laadusta ja kestävydestä koituvia etuja. Samaan aikaan on vahvistettava sektorin kilpailukykyä ottaen huomioon ilmastomuutoksen tuomat haasteet ja uusien teknologioiden antamat mahdollisuudet.

Monessa puheenvuorossa (ml. Suomi) korostettiin **tuottajan aseman vahvistamista elintarvikeketjussa**. On varmistettava, että viljelijät saavat ketjun arvonalisästä oikeudenmukaisen osuutensa.

Komissio sai jäsenvaltioilta tukea toimilleen **Kiinan polkumyynti- ja tasoitustullitutkintoihin vastaamisessa**. Eräs maa oli huolestunut vaikutuksista brandyn vientiin. Kiinan toimia pidettiin yleisesti WTO:n sääntöjen vastaisina. Toisaalta muistutettiin, ettei kauppariitaa Kiinan kanssa pidä eskaloida, sillä Kiina on vientimarkkina EU:n elintarvikkeille. Todettiin myös, että **WTO:n** järjestelmää pitää kehittää. Suomi korosti monen muun jäsenvaltion tavoin Venäjän hyökkäyssodan kohteeksi joutuneen **Ukrainan** tukemisen ja solidaarisuuden merkitystä. Suomen mukaan tämä on tärkeä lähtökohta, kun Ukrainan kanssa neuvotellaan DCFTA –sopimuksen mukaisten etujen laajentamisesta. Eräs jäsenvaltio totesi komissiolle, että neuvotteluissa on edettävä ajoissa, jottei kevään 2024 tilanne toistu, jossa neuvottelut saatiin loppuun viime hetkellä. Nähtiin myös tarvetta lisätä kaupankäyntiä Ukrainan kanssa. Nähtiin tärkeänä, että kauppa Ukrainan kanssa jatkuu vakaana ja ennustettavana. Muistutettiin Ukrainan maatalouden viennin merkityksestä maailman ruokaturvalle. Muutama jäsenvaltio suhtautui Ukrainan kanssa käytävään kauppaan ja tulevaan kauppasopimukseen kriittisemmin ja painotti erityisesti EU:n oman tuotannon suojelun merkitystä ja tuontitariffeja. Muutama jäsenvaltio totesi, että nykyisen lainsäädännön suojatoimet ovat tulleet tarpeeseen. Muistutettiin, että lopullinen tavoite on Ukrainan EU-jäsenyys ja kuultiin näkemyksiä, että laajentumisessa on huomioitava myös nykyisten jäsenvaltioiden maatalous.

Suomi katsoi, että **Venäjän ja Valko-Venäjän** osalta olisi harkittava lisätullien tuotekatteen laajentamista. Muutama jäsenvaltio vaati suoraan lisäpakotteita Venäjän tuonnille tai tuonnin rajoittamista kokonaan tietyiltä tuotteilta. Kaksi jäsenvaltiota mainitsi erikseen kalatuotteet. Todettiin, että Venäjän sodankäyntiä ei pitäisi tukea käymällä kauppaa sen kanssa.

Moni jäsenvaltio nosti esille huolia koskien EU:n ja Mercosurin välisiä neuvotteluja. Eräs jäsenvaltio totesi sopimustekstin olevan kaukana hyvästä vielä. Olisi huomioitava EU:n ilmasto- ja ympäristövaatimukset. Huolta esitettiin esimerkiksi viinisektorin ja öljysiementen tilanteesta sekä toivottiin mm. siipikarja, sokeri ja kalastussektorien suojaamista. Eräs suuri jäsenvaltio oli erityisen kriittinen, mutta toisaalta toinen suuri jäsenvaltio peräänkuulutti sopimuksen loppuun saattamista. Toivottiin, että komissio pitää jäsenvaltiot ajan tasalla neuvottelujen kehityksestä.

Eräs jäsenvaltio huomautti, että **Thaimaan** kanssa koskevissa neuvotteluissa on herkkiä asioita elintarvikepuolella.

EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan väliset neuvottelut SPS-asioissa nähtiin tärkeänä, mikä voisi vähentää kaupan kustannuksia molemmiin puoliin.

Eräs jäsenvaltio oli huolissaan **Kazakstanin** asettamasta omenien tuontikiellosta lokakuussa.

Muutama maa muistutti siitä, että EU:n on myös huolehdittava omasta kansainvälisestä kilpailukyvystään suhteessa kilpakumppaneihin, minkä vuoksi on panostettava innovaatioihin ja tutkimukseen. Uusia genomiteknikoita koskeva lainsäädäntö tulisi pian saada voimaan.

Muutama maa nosti esille myös **metsäkatoasetuksen**, joka on vaikeuttanut EU:n yhteistyötä kansainvälisten kauppakumppaneiden kanssa sekä toisaalta aiheuttanut myös vaikeuksia EU:n tuottajille ja elintarvikeketjun toimijoille sisämarkkinoilla. Komission ehdottama lykkäys otettiin tervetulleena vastaan. Eräs jäsenvaltio muistutti, että EU:n omia tuottajia ei saisi laittaa vaikeampaan asemaan metsäkatoasetuksen kohdalla suhteessa kauppakumppaneihin.

Yhteenvetopuheenvuorossa **maatalouskomissaari** kertasi alustuksensa nostoja sekä totesi olevansa huolissaan tilanteesta Kiinan kanssa. Komissaari oli tehnyt vientimatkan Kiinaan keväällä yhdessä kymmenien elintarvikeyritysten kanssa, ja siellä oli paljon potentiaalia kaupan lisääntymiselle. Komissaari näki, että kiistassa

Kiinan kanssa on enemmänkin kyse teollisuusasioista. Komissaari totesi myös, että tuonnin esteiden asettamista Venäjälle on tutkittava tarkasti, sillä Venäjä toimittaa paljon ruokaa maailmalle ja mm. lannoiteraakaineita EU:iin.

Suomen edustajat

ministeri Essayah, ea Mattila, Kaila, Rönty, Lampinen, Bondestam / MMM; Fant / VNK; Hirvonen, Valonen, Hörman, Kallio, Ratasvuori / EUE

Asiakirjat

Mainittu asiakohdittain.

Liitteet -

Viite -